

SV. LOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Němčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravnistvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odgovredi. — Udje "Katol. tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravnistvo: Koroška cesta štev. 5, vspremja naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Š Cenjenim naročnikom »Slov. Gospodarju«. »Slov. Gospodarju« se je posrečilo kljub stavki stavcev doseči, da bo redno izhajal, čeprav v nekoliko skrčenem obsegu. Cenjeni naročniki in dopisniki se prosijo, naj to vpoštevajo in naj imajo nekoliko potrpljenja. Radi skromnega prostora se mora omejiti na najvažnejše in prosi tudi ceniene dopisnike, naj bodo v svojih poročilih kratki. Kakor hitro se povrnoje redne razmere, se bo vse zaostalo nadomestilo.

† Dr. Ignacij Žitnik.

Nedeljo zvečer smo prejeli iz sanatorija »Leoninum« žalostno vest, da je zatisnil oči dr. Ignacij Žitnik, eden najpridnejših, najboljših in najznačilnejših slovenskih publicistov, politikov in kulturnih delavcev.

Dr. Žitnik je bil rojen 24. novembra 1857 l. v Zagradcu na Dolenjskem. Po gimnazijskih študijah je stopil v ljubljansko bogoslovnico; v duhovnika je bil posvečen 7. julija 1883. Služboval je nato kot kaplan od leta 1883. — 1886. v Šent Jerneju, potem od jeseni leta 1886 do marca 1887 v Dobrničah na Dolenjskem in bil leta 1887 imenovan za stolnega vikarja v Ljubljani, kjer je ostal do leta 1892.

L. 1892 je šel v Rim študirat v Animo filozofijo. Studiral je dve leti, nopravil doktorat in se vrnil nazaj v Ljubljano. V Ljubljani je bil nato imenovan v kaznilnici na Gradu za kurata, kjer je ostal do potresa leta 1895. Ko se je to leto kaznilnica na Gradu opustila, je izstopil iz službene obvezbe tudi dr. Žitnik in se posvetil od tega časa popolnoma političnemu delovanju.

L. 1907 je postal častni kanonik (monsignor), leta 1910 pa stolni kanonik in konzistorialni svetnik.

Dr. Žitnik je bil bolan veliko časa. Že pred 25 leti je začel bolehati na želodčni bolezni, ki se je zadnja leta razvila v želodčnega raka in ga v lepi moški dobi, starega 56 let pahnila v zgodnjem grob.

Pokojnik je ena najpopularnejših političnih osebnosti v naši domovini.

Kdo ni občudoval njegove pridnosti? Kot zastopnik državnega in deželnega zborna je bil poznan pri vseh uradih, za vsakega svojega volivca se je brigal, vsako naročilo je vestno sprejel in je, če le mogoče, izpolnil. Tudi do političnih nasprotnikov je bil vedno konciliante, ustregel vsakemu in pomagal vsakemu, kjer je mogel. Letal je po Dunaju, po Ljubljani, po Trstu od urada do urada, posredoval, prosil in tako dolgo pritisikal, da je slednjič dosegel. Obračali so se nanj ne samo volivci njegovega okraja, ampak cele dežele, zlasti v vojaških zadevah. Ljudje so imeli vanj neomajno zaupanje in dobival je toliko pisem od vseh strani, da je večkrat rekel, da bo treba samo za to posebnega tajnika, da bo njegova pisma odpiral.

Bil je široko izobražen mož. Nabant si je veliko literaturo državnopravnih in socialno političnih knjig, katere je vestno študiral in spopolnil svoje znanje. V spominu je imel cel arseenal imen, dogodkov, številk in letnic; zbral je v svojem duhu in zvlekel skupaj velik material, katerega je uporabil v svojih govorih in časnikarskih spisih.

Žitnik je stopil v politično življenoje jako mlad. V deželnini zbor je bil izvoljen že leta 1889. V državnini zbor je bil izvoljen l. 1897.

Kot politik je bil eden tistih, ki se gajo iz konservativne dobe v novo ero. S. L. S. Nastopil je v Klunovi dobi kot delaven publicist in žurnalist. Okvir konservativnih načel pa je bil zanj prevezek in preveč stisnjen; zato se ni mogel nikoli vanj utesniti. Bil je mož mo-

dernega mišljenja, ki je temeljito proučaval reformatorične pojave krščanskega socializma. Po Klunovi smrti je postal njegov naslednik.

Dr. Žitnik je bil kot človek odkritoščen do skrajnosti, poznal ni nobene skrivnosti, vse je povedal tako, kakor mu je na misel prišlo in s pravim imenom. Bil je zelo temperamentne narave in koleričnega značaja. Imel je zlato srce pod raskovo skorjo. Bil je silno dobriga srca in odprtih rok. Po navadi je vse razdal in večkrat ni imel niti novčica v žepu, ko je šel na Dunaj. Ce ni mogel ljudem preskrbeti javne podpore, jim je pa dal iz svojega.

Tako je bil dr. Žitnik eden najbolj spoštovanja in priznanja vrednih politikov. Njegov delokrog je bil velik in njegova pridnost vzgledna. Zmeraj je bil na delu, zmeraj zaposten. Dr. Žitnik je kot politik in kot narodni delavec se bavil zlasti s podrobnim delom in je v tem oziru naravnost vzor ljudskega zastopnika. Pribiti moramo, da je ravno s tem neizmerno koristil ugledu S. L. S. Njegova smrt je naredila v vrstah katoliških kulturnih delavcev in politikov veliko vrzel in veliko praznoto.

Slava dr. Žitnikovemu spominu, naš narod pa ne pozabi nikdar plemenitega moža, ki je zanj delal in tudi v delu zanj umrl.

Štajerske novice.

V Golobinjeku pri Planini na Štajerskem je pri občinskih volitvah namreč kljub hudi agitaciji nasprotnikov sijajno zmagala S. K. Z.

Iz politične službe. C. kr. namestnik za Štajersko je imenoval provizoričnega okrajnega komisarja v Celju dr. Jožeta Faschinga stalnim komisarjem istotam.

Pri Sv. Andražu v Slov. goricah se je ustanovilo novo Slov. kat. izobraževalno društvo, ki obeta lep razvoj.

Vuzenica. Pri nas smo po prizadevanju č. g. kaplana ustanovili Marijino družbo, ki se prav lepo razvija. Na božični dan smo imeli prvi nauk.

Razne slvari.

Visoka gosta. Velika kneza Peter in Nikolaj Nikolajevič in njuni soproti Milica in Anastazija so v spremstvu generala Kotzebue in zdravnika N. Varavka 27. t. m. dospeli iz Peterburga na Reko in na „Višogradu“ odpluli proti Kotoru, odkoder se podajo na Cetinje k oboleni materi velikih kneginj, kraljici Mileni.

Postopanje ameriških oblasti z izseljenici. Na Ell. Islandu, otoku solza, kjer se morajo izkrcati priseljenici, predno jih puste v Novi Jork, ravnajo ameriške oblasti naravnost nečloveško. Izseljenice tam zapirajo v prostore, ki zdaleč niso primerni za ljudi. Tam morajo ostati ubogi naseljenici, ako se zde le količaj sumljivi in nimajo vsega v redu, zaprti včasih po več tednov. Kako so ti prostori, ki nimajo niti spalnic, kaže dejstvo, da so se pripetili slučaji, da je kak, delj časa zaprti naseljenec zblaznel. Naj si naši ljudje dobro premislij, predno se podajo na pot v daljno Ameriko.

Akademija kaznjencev. V sever. Sibiriji so ustanovili ruski dijaki, ki so bili izgnani iz Rusije vsled revolucije l. 1905. svojo akademijo. Vlada jim gre pri tem na roko, zato člane opršča navadnega dela. Dijaki, člani te akademije, se ponajveč bavijo z raziskovanjem še nepoznanih krajev Sibirijske. Člani te akademije so preiskali tudi Novajo Zemljo. Tako utegnejo ubogi prognanci koristiti človeštvu — in sebi, ker konečno se utegne tudi trdo oko ruskega absolutizma omiliti nad kakim pridnjim raziskovalcem.

Družba morilc otrok. V Parizu so prišli na sled družbi žensk, ki so kot „specialistkinje za ženske bolezni“ izvrševale obrt z zamorjevanjem plodov. Na ta način so „ozdravile“ dozdaj okoli 15.000 slučajev. Koliko mater je vsled teh manipulacij umrlo, se še ne ve. Dozdaj so vjeli ženski Simona Bernard in Leonijo Chardonne ter moškega Paula Lemaisca. Se razume, da so krive tudi tiste matere, ki take ženske k sebi kličejo, kar pa je v Parizu jako navadno.

Nevaren tat. Na železniški postaji v Čapljini v Bosni je nekdo ukradel ročno blagajno, v kateri je bilo 1800 K. Kot storfica so na saraješkem koloždvoru prijeli nekega sumljivega človeka, pri katerem so našli še 1000 K ukradenega denarja in poštni recepis o ostalih 800 K, katere je bil poslat v Prnjavor. Razen tega so našli pri njem velik revolver s 17 naboji in dolg nož.

Ljudsko šolstvo v novi Srbiji. Število srbskih ljudskih šol v novih srbskih pokrajinah je znašalo za časa turške vlade 193 šol z 290 razredi in 240 učnimi močmi. V kratkem času srbske vlade pa se je to število pomnožilo na 395 šol s 350 učnimi močmi. Sedaj je še 156 učiteljskih mest nezasedenih.

Čilske državne finance. Čilski finančni minister je naznani, da se je letošnje poslovno leto zaključilo s čistim preostankom v znesku 7.225.571 nec. Pri tem treba vpoštovati, da v čilski državi nimajo davka na alkohol in tobak, kar bi državi vsak leta prineslo najmanj 10 milijonov peč. dohodka.

Slabe denarne razmere na pruskom dvoru. „Vossische Zeitung“ piše, da so se na pruskom dvoru finančne razmere tako poslabšale, da razpravljaljo, ali ne bi kazalo prodati gradove na Pruskiem.

Samoumor polkovnika. Na Dunaju se je 11. t. m. ustretil polkovnik v p. Karel Forstner, star 71 let. Vzrok samoumoru je menda neozdravliva bolezni.

Ekspresni vlak zavozil v tovorni vlak. Ekspresni vlak Rim-Milan je zavozil v tovorni vlak. Ena oseba je ubita, 22 jih je nevarno in veliko pa lahko ranjenih.

Druga seja hrvatskega sabora.

Podaljšanje nagodbe pride že v torek na dnevni red.

Zagreb. Hrvatski sabor deluje zdaj pod izvoljenim predsedstvom dr. Medakovića, ki uživa splošno spoštovanje, mirno. Koalicija je napravila ob otvoritvi sabora veliko napako, da je na obstrukcijo pravašev odgovorila z nasiljem s tem, da je odstavila starostnega predsednika. Opozicija pravašev itak ni imela namena delovanje sabora preprečiti. Nervoznost koalicije se da edinole s tem opravičiti, da se mora finančna nagodba z Ogrsko do 30. t. m. provizorično podaljšati, ker je to prvi pogoj, pod katerim je Ogrska vladila pravilna ustavni režim na Hrvatskem. — Včerajšnja seja se je začela ob pol 11. uri dopoldne. Prebeg in dr. Mile Starčević sta protestirala proti temu, da je koalicija v otvoritveni seji kršila poslovnik. Mi nočemo preprečevati poštenega delovanja sabora, protestiramo pa v imenu morale proti postopanju večine. Istotako protestira Radić. Predsednik Medaković izjavlja, da starostni predsednik po njegovem mnenju ne more imeti več pravice nego izvoljeni. Večina proteste opozicije odkloni. (Peršić: Pfui!) Sledi razprava o zapisniku. Zatluka odklanja mesto zapisnikarja. Nato se oglaši ban baron Skerlecz. Glede prigovora dr. Mile Starčevića, da je ban samo eksponent ogrske vlade, ima odgovoriti, da se on z grofom Tiszo polnomna zlagal. Kar se tiče tega, da ne zna hrvatsčine, je bil 17 let iz Hrvatske izseljen, ali ima srce za Hrvatsko, nje-

di to, da je izvedel zakon o hrvatskih napisih. Nato se izvoli kraljevski sod. Predsednik izreče Peršiću ukor radi izraza Pfui! Predlaga, da pride podaljšanje finančne nagodbe že v intrišni seji na dnevnem red. Dr. Prebeg se izjavlja proti in predlaga, da se sabor izreče za finančno neodvisnost Hrvatske. Radić govoril tudi za finančno samostojnost. Ban se iz ustavnih razlogov izjavlja za nujnost predsednikovega predloga. Dr. Lorković izjavlja, da je oponicija v zmoti, ako meni, da bi finančna samostojnost nastopila, ako bi se finančna nagodba z Ogrsko ne podaljšala. Po § 8 nagodbe bi ostale finance Ogrske in Hrvatske skupne, tudi če bi mi nagodbe ne podaljšali. Peršić izjavlja, da je koalicija s tem, da je na podaljšanje finančne nagodbe pristala, pogazila besedo, dano narodu in pakt, podpisani s stranko prava. Pri glasovanju se sprejme predsednikov predlog. Zaključek seje ob 4. uri popoldne.

Reško vprašanje in Slovenci.

Pod tem naslovom pričuje dr. Baroda v »Rijeških Novinah« članek, v katerem izvaja, da bi morali tudi Slovenci z vso odločnostjo nastopiti proti ponovni kršitvi hrvatskih postavnih pravic, ker je tudi iz sedanjega hrvatskega sabora izključeno zastopstvo mestna Reke, ki bi glasom zakona moralna poslati v sabor dva poslance. Imenoma pozivlje članek vodstvo S. L. S., ki je s proglašitvijo slovensko-hrvatskega edinstva 20. okt. lanskoga leta prevzelo ne le moralno ampak tudi formalno dolžnost, da istoveti hrvatske narodne interese s svojimi in jih zastopa z istim ognjem, z isto zanosno vztrajnostjo, ki smo jo že včasih občudovali na tej parlamentarni skupini. Nikdar ni bila slovenska delegacija v brezobzirnem udejstvovanju svoje ljubezni do bratskega naroda tako veličastna kot v boju proti odiranju bosanskih seljakov. Še potrebnejši, še važnejši je energičen nastop ob priliki reškega vprašanja, tem važnejši, čim eminentnejši je ponmen Jadranškega morja za cel naš jug. Tudi imamo precedens v nastopu Slovencev proti hrvatskemu komisariatu v znani interpelaciji, ki je bila morda le plusk v vodo, a v toliko pomembna, ker je sam ministrski predsednik utemeljil naš nastop za ustavne pravice v delu celotne monarhije.«

Konstantinov jubilej in unijalsko gibanje v Bulgariji.

(Dopis iz Sofije.)

Kakor po vseh večjih mestih Evrope, tako se je praznoval Konstantinov jubilej na posebno slovesen način tudi tukaj v Sofiji: to mesto je nameč nekdanja Serdica, ki je bilo posebno milo velikemu vladarju, ki se je o njem izrazil: »Moj Rim je Serdica!«

V katedralni cerkvi se je v navzočnosti prevzetenega nadškofa Msgr. Roberta Meninija v nedeljo popoldne na praznik Čistega spočetja M. D. vršila velika slavnost: »Seance religieuse Citteraire et musicale« z izbranimi vzboredom.

Zborovanje se je odprlo s slavnostno himno »Te deum laudamus«, uglasbeno po Antonu Gnezdu (Slovencu iz Zagreba). Proizvajal jo je odlično kralj. dvorni orkester. — Nagovor je imel domači župnik P. Serafin v francoskem jeziku z gesлом: »In hoc signo vinces«.

Slavnostni govor je imel prof. A. Bezenšek v bulgarskem jeziku, v katerem je opisal staro Sofijo (Serdica ali Sredec) v arheološkem, geografskem in historičnem obziru, a posebno staro cerkev sv. Sofije (sedaj v razvalinah na najvišji točki mesta), pod katero so nedavno bile odkrite osnove starejše manjše cerkvice, sezidane od hčere

je bila torej izbrala ime cerkvi, (Sofija t. j. Modrost božja) in po tej cerkvi se imenuje današnja prestolica bulgarska — Sofija. Konstantinov jubilej je torej v tem oziru tudi jubilej mesta Sofije. To je govornik natančneje razložil mnogobrojnim poslušalcem. Katedrala je bila prenapolnjena ne samo katoličanov, nego tudi pravoslavnih Bulgarov, ki so z velikim zanimanjem sledili njegovemu govoru. Proti koncu svojega govorja je omenil tudi sedanje gibanje za unijo. Rekel je: »Morebiti reši to gibanje Modrost božja, da se zedinita v bodočnosti zopet oba Rima: Konstantinov in papežev, — iztok in zapad — kakor sta bila zedinjena ob času velikega vladarja, ki je dal pred 1600 leti kristjanom verske svobode.«

Potem so sledile razne točke cerkvenega koncerta. Nastopile so gojenke francoske dekliške šole z lepim zborom: »Regina coeli« in otroci iz mednarodne sirotišnice, katera je pod vodstvom hrvatskih in slovenskih sester iz reda sv. Vincencija. Otroci — sirote so peli tako milo pesem »V svitu jutranje zarje«, tako da so bili mnogi do solz ginjeni.

Francoski pisatelj Jules Guillebert, sodelavec raznih francoskih časnikov, je govoril o blagorih krščanstva v francoskem jeziku tako zanimivo.

Slavnost je zaključil nadškof s svojim govorom v štirih jezikih (bulgarski, francoski, nemški in italijanski). Omenil je, da se je obrnilo na 45.000 Bulgarov s pismeno prošnjo, naj bi bili sprejeti v unijo s katoliško cerkvijo. On jim je obljubil, da bude to prošnjo v Rimu podpiral.

Ta pojav ob prilikah Konstantinovega jubileja je po njegovem prepričanju posebno radosten in pomenljiv za Kristusovo cerkev.

Bulgari, kakor sploh vsi navzoči, so sledili posameznim točkam slavnosti s posebnim zanimanjem in tudi vsi bulgarski časopisi so pisali o njej simpatično in pohvalno.

Bila je to sigurno prva slavnost te vrste v Bulgariji.

Ljubljanske novice.

Ij Pevci somišljeniki so vabljeni k vaji nočoj ob pol osmih v prostore »Ljubljane«.

Ij Društvo »Slovanski klub« v Ljubljani oblastveno razpuščeno, to je najnovije, ob koncu leta 1913. Deželna vlada je baje to društvo razpustila. Baje je »Slovanski klub« v »Slov. Narodu« in v »Danu« objavil načelo, da v Srbiji nobeden Slovenec ne dobi službe, ki nimajo priporočilno pismo od »Slovanskega kluba«, katero je podpisal »On«, to je predsednik kluba gosp. Ivan Hribar, hivši župan Ljubljanski. Deželna vlada je videla v tem delovanju ost naperjeno proti drugim strankam na Slovenskem, kajti kdor pozna politično zagrizenost gosp. Hribarja, je prepričan, da bi se skrajno potrudil, da na Srbskem ne pride nikdo drugi do kruha, kakor tak »liberalec«, ki se je Hribarju s svojo krvjo zapisal.

Ij Silvestrov večer v Unionu je vsako leto najpriljubnejši Silvestrov večer v Ljubljani. Jutri se prične točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 1 K, po polnoči 2 K.

Ij Šentpeterski Orel v Ljubljani opozarja na svojo prvo javno telovadbo, ki bo v nedeljo zvečer v veliki dvorani hotela Union. Sodeluje vojaška godba. Vstopnice se dobivajo v Katol. Bukvarni in pri trgovcu Iv. Podboju na sv. Petra cesti.

Deželni muzej bo v četrtek, novodelni dan, predpoldne od 10. do 12. ure odprt za javen poset.

Ij Tiskarsko gibanje v Ljubljani. »Laibacher Zeitung« je zopet pričela izhajati, dasi v manjšem obsegu. Tiskarna je postavila k stavnim strojem tipkarice iz pisarne. Tipkarice se hitro oživljajo v svoj novi posel. »Laibacher Zeitung« pravi, da so ji stavci pred odhodom iz tiskarne pokvarili stavne stroje in je bilo treba precej časa, da so bili popravljeni. — Danes okoli ene ure popoldne je prišlo 35 stavcev pred magistrat »čakat na delo«. Dobili so župana, ki jim je rekel: »Drugega dela nimam, kakor kidanje snega«. Nato so dobili stavci nove lopate, nakar so pričeli v Šelenburgovici ulici in drugod odkidayati sneg. Občinstvo je to delo spremljalo z očividnimi simpatijami, ker bi brez te izredne pomoči še dolgo časa ostala celo Šelenburgova in Dunajska cesta Sibiria.

Ij Tiskovna pomota. V notici priobčeni dne 27. dec. 1913, v kateri smo poročali, da je bila soberica Marija Jelen pri dr. Furlanu od svojega častilca oklofutana, potem pa aretirana in odpeljana v bolnico, vrnjala se je pomota. Kajti soberica Marija Jelen ne službuje pri dr. Furlanu, marveč pri dr. Štrlanu.

Razne Sivari.

Velikan. Pred nekaj tedni je umrl na Portugalskem neki velikan in ob tej priliki se spominja časopisje raznih velikanov, ki jih pozna zgodovina. V vojski Karla Velikega je bil ogromen vojak, ki je ob neki priliki s svojo pšico prestrelil štiri sovražnike na en mah. Rimski cesar Maksimin je bil visok 2 metra in pol in je pojedel na dan 40 funtov mesa. Prste je imel tako debele, da je nosil zapestnice svojih žena kot prstane. V Britskem muzeju v Londonu se nahaja okostnjak, ki ima tako zanimivo zgodovino. Irski orjak Burne se je kazal ljudem po sejnem in s tem zaslužil mnogo denarja; bil je pa strašen pijanec in zato se je kmalu uničil. Pred smrtjo mu je učenjak Hunter ponudil 800 funtov šterlingov za njegovo mrtvo truplo. Burne bi bil moral v oproku pismeno potrditi in svečano izjaviti, da njegovo mrtvo truplo pripade anatomičnemu zavodu. Ta ponudba je pa velikana zelo prestrašila in dal si je od štirih najboljših priateljev prisceli, da ga bodo dostopno pokopali — v morju. Ko je Hunter to zvedel, je podkupil grobarje, ki so namesto Burnejevga trupla naložili v krsto razne težke predmete, krsto zabili in jo svečano spustili v morje, Burnejovo truplo pa spravili v Hunterjeve roke. Tako je tedaj Britski muzej dobil orjaški okostnjak.

Silni uspehi agitacije za izstop iz protestantske cerkve. Med protestanti se strahovito širi brezverstvo; ljudje kar trumoma izstopajo iz protestantske cerkve in postajajo brezverci. To so uspehi berolinskega društva »Konfessionslos« (Brez veroizpovedbe), ki ima tesne stike z monistovsko zvezo in ki zadnji čas razvija mrzlično delavnost za odstop množič od protestantske cerkve. To gibanje je zadnji čas dobro očividno politično ozadje, ker so se ga polastili soc. demokrati. Nedavno je vodja monistovske zveze Ostwald predril več zborovanj, katerih uspeh je bil ta, da je 1300 oseb izstopilo iz protestantske cerkve. Te dni je pa društvo »Konfessionslos« znova priredilo na en sam dan 12 velikih shodov, katerih se je udeležilo nad 20.000 oseb. Vspeh je bil sijajen: 4200 oseb je tako prijavilo svoj izstop iz protestantske cerkve. Stvar je začela vznemirjati tudi poklicane oblasti; menda bodo zvili pristojbino za izstop od 2 na 100 mark, da tako zajeze izstopanje. Cesarska si je dala natančno poročati o celih stvari ter izrazila svoje obžalovanje. Protestantski pastorji, ki zadnji čas tako pogosto hodijo rogoviliti na naše avstrijske dežele in hujskat za »proč od Rima«, bi mnogo pametnejje storili, če bi ostali v Prusiji in gasili požar, ki preti njihovi lastni hiši.

Nesreča na morju. Pri Frederikstu se je potopil norveški parnik »Trygve« z vso posadko in z dvema potapljačema.

Kupujte le včigalice: U korist obmejnem Slovencem!

Telefonska in brzjavna poročila.

DR. ŠUSTERŠIČ DEŽELNI GLAVAR.

Dunaj. Cesar je imenoval dr. Šusteršiča za deželnega glavarja in barona Lichtenberga za njegovega namestnika.

† DR. ŽITNIK.

Dunaj. Za dr. Žitnikom se je bral rekviem v Alzerski cerkvi. Bral ga je prošt Stojan z asistenco Baumgartnerja in Weixnerja. Vlado je zastopal načini minister Mussarek. Zastopnike so poslale vse stranke. Žalovanje za dr. Žitnikom je splošno. Predsedstvo zbornice bo zastopal pri pogrebu vitez Počačnik. Ako zbornica ne bi imela jutri seje, se Slovensko-hrvatski klub udereži pogreba korporativno, če ne po deputaciji.

SITUACIJA NA VRHUNCU KRITIČNOSTI.

Dunaj. Zbornica je sprejela danes zakon o odkazih deželam v drugem in tretjem branju. Nato se začne razprava o učiteljskih plačah. Predsednik izroči davne predloge, kakor so prišle iz gospiske zbornice nazaj, brez prvega brana finančnemu odseku. Olesnický proti temu odločno protestira. **Rusini začeno življeti, piskati in kričati:** Eljen-Tisza! Eljen Cuvaj! Šum je tako velik, da se mora seja za pol ure prekiniti. Nato se vrši načelnika konferenca. Fink je predlagal, naj se seja zaključi in ob pol petih skliče nova. Med tem časom naj finančni odsek reši davne predloge, došle iz gospiske zbornice. Kramař izjavlja, da naj zbornica zdaj pokaže, ako ima moč rešiti finančno predlogo ali pa dopusti brezparlamentarno dobo. Dr. Šusteršič se je pridružil Finku. Grof Stürgkh je dejal, če zbor-

nica reši finančne predloge, je vlada pripravljena glede budgeta pustiti kratki ex-lex. Po finančni postavi predloži vlada postavo o lokalnih železnicah. Prihodnja seja bo torej danes ob pol 5. uri popoldne. Zdaj zboruje finančni odsek in govori Budzynowski. Veliko vprašanje je, če se ta načrt posreči.

SMRTNA KOSA.

Stockholm. Kraljica-mati Sofija je danes zjutraj na akutnem vnetiu pluč umrla.

PAŠIĆ ODSTOPIL.

Belgrad. Kabinet je danes kralju zopet ponudil demisijo. Kralj jo je vzel na znanje in sklical predsedstvo skupščine, da so o položaju posvetuje.

RUSIJA PRIDRŽI REZERVISTE.

Peterburg. Ruska vojna uprava je rezerviste, ki bi imeli biti zdaj odpuščeni, pridržala pod orožjem.

SLAB MEDNARODNI POLOŽAJ.

Belgrad. Ministrski predsednik Pašić je konferenci vladne stranke izjavil, da je mednarodni položaj tako nengoden, da mora Srbija biti vsak čas pripravljena.

BULGARSKI AGRARGI ZA ZJEDINJENJE S SREJO IN ČRNOGORO.

Sofija. Predsednik največje stranke na Bulgarskem, agrarne, Stambolijski, je na Kongresu te stranke izjavil, da Bulgaria ne sme prekiniti zvezne s svojo osloboditeljico Rusijo in da mora imeti en sam ideal: popolno zjedinjenje bulgarskega in srbskega naroda, tako da bo na Balkanu ena sama slovanska država. Bulgaria ne sme poslušati onih, ki imajo samo en cilj: Slovane ločevati in en slovanski narod proti drugemu izigravati. Bulgarci kmetski narod hoče miru in priateljstva s svojimi sosedji, predvsem s Srbijo in Črnomero.

SULTAN JE OBOLEL.

Garigrad. Sultan je obolel.

VIHAR VRGEL RODBINO 10 OSEB V MORJE.

London 30 Iz New Yorka se poroča, da je ob obrežju New Yerseya vrgel vihar rodbino 10 oseb v morje, ki so vsi vtonili. Pri Barnegattu je porušil vihar 20 hiš.

VIHARIJ V JUŽNI NEMČIJI.

Stuttgart. Radi viharja so vse telefonične žice potrgane in je zato telefonični promet s kraji ob Reni in s Francijo prekinjen.

ATENTAT NA POSLANCA.

Arad. Včeraj je gostilničar Morin v Kurtisu na ulici streljal na poslanača Ladislava Hamoryja in ga je težko ranil. Morin pravi, da je Hamory pripravil njegovo ženo ob 100.000 kron.

ŠEST TOVAREN POGORELO.

Berlin, V Bergenu je uničil ogenj polnoma šest tovaren.

LAKOTA RA JAPONSKEM.

Tokio. Vsled slabe žetve je zavladala v okrožjih Aomori in Hokkaido lakota. Več tisoč oseb umira vsed lakote. Starši prodajajo svoje hčere trgovcem z dekle. Vlada je dala 6 milijonov jenov za stradajoče.

Dnevne novice.

Zbornica. Vsak čas kaj novega! V nedeljo so zborovali vsi trije klubi gospiske zbornice in so sklenili, da se vrne zbornici os.-dohdn. novela z vsemi izprembambi, ki jih predlaga njihova komisija. Gotovo je torej, da se bo moral predloga vrniti poslanski zbornici. — Rusini so včeraj stvarno popravljali; obenem je pa njihov klub imel dolge posvetne, kako bi častno mogli odstopiti od obstrukcije. Predlagali so večinski strankam, naj bi, četudi milo, izrazili, da je vlada kriva, da ni prišlo do sporazuma med Rusini in Poljaki glede na gališko volivno preosnovno. Te pa niso hotele tega storiti, če da nimajo nobenih garancij za mirno rešitev finančnega vprašanja, ker Rusini ob povratku predloge iz gospiske zbornice lahko začno iznova odločilen odpor. Zato so ob tričetrt na 7. Rusini nehalo s svojimi popravki brž ko se je zvedelo, da je gospiska zbornica sklenila, kar so klubji včeraj odločili. — Za jutri je ves pododbor, ki se zdaj posvetuje o prepornih točkah volivne preosnove, sklican na Dunaj. Stürgkh hoče z vso silo apelirati na njegove člane, naj se pogodijo, da bo mogel gališko spravo podati cesarju za novoletni dar. Morda se to tudi posreči. Vendar pa zdaj ne kaže, da bi se moglo priti iz zgate brez § 14. Proračunskega provizorija ne dopuste češki agrarci in radikalci. S tem upajo vreči sedanjo vladu, ki jo delajo krivo komisariata na Českem. Razni kandidati za ministrske predsednike se že oglašajo, oziroma za-

čenja se »delo« zanje. Parlamentacija kabineta zopet straši v ozračju. Par tednov se pač še ne bo mič posebenega zgodilo v tem oziru; ko se pa bliža doba zopetnemu zasedanju državnega zborna in ko pride v ospredje rešitev bosanskih železnic in vojne predloge, ki je oboje ogrski parlament že rešil, je zelo verjetno, da nastanejo v vladni važne izpreamembe.

+ **Častni kanonik dekan Lavrenčič.** Cesar je imenoval za častnega kanonika stolnega kapitelja ljubljanskega g. dekanana Ivana Lavrenčiča v Kamniku.

+ **Višji bibliotekar dunajske vseučiljske knjižnice** je postal dr. Henrik Pogatscher; sodeloval bo tudi pri »Instituto austriaco di studii storici« v Rimu.

— **Naše prireditve na Spodnjem Štajerskem.** Dne 4. januarja bodo naslednje prireditve: pri Sv. Barbari v Halozah ima občni zbor slov. katol. izobraževalno društvo ob 3. uri popoldne. Govori dr. Korošec. — V Celju predi izobr. društvo gledališko predstavo »Junaške Blejke«. — V Konjicah ima bralno društvo večjo prireditve. Na vsporedu je: veseča igra, petje itd. — V Mozirju ima kat. slov. izobr. društvo po večernicah občni zbor. — V Ptaju predi občno bojno društvo v Zupančičevi gostilni svoj društveni večer. — Pri Sv. Lovrencu na Drav. polju in v Cirkovkah zboruje kmetijska podružnica. Na prvem kraju je občni zbor, ki se vrši po rani službi božji, v Cirkovkah pa posučno predavanje s pričetkom po večernicah. Na obeh zborovnih govori okr. živinodravnik Hinterlechner iz Poljan. — Na praznik sv. Treh kraljev dne 6. jan. se vrši v Jarenini mladenički shod. Govori urednik Žebot. — V Šoštanju ima konjerejska podružnica za Šaleško dolino ob pol 12. uri dopoldne v gostilni g. Rajsterja poučno predavanje. Ista zadruga ima ob 3. uri popoldne v gostilni g. Skaza v Velenju svoj občni zbor s poučnim predavanjem. — Na Vidmu ob Savi predi katol. slov. izobr. društvo popoldne po večernicah gledališko predstavo. — Pri Vel. Nedelji se vrši protialkoholni shod in se ustanovi podružnica »Sv. vojske«. Govornik pride iz Maribora.

— **Braslovče.** Dne 28. t. m. je slavilo Brašno društvo 25-letnico in Pevsko društvo 20-letnico svojega obstanka. Pri slavnosti je govoril dr. Korošec. — **Iz Sodražice.** Na Štefan dan nas je obiskal novoizvoljeni dež. poslanec g. Anton Lovšin. Ker pred volitvami ni imel prilike v Sodražici razviti svoj program, je sedaj kot izvoljeni poslanec stopil pred svoje volivce, da se jim zahvali za zaupanje, katero so mu s svojimi tako številimi (240) glasovi izkazali, ter zasliši njihove želje, za katere se ima kot poslanec zavzemati. Na shodu, ki je bil zelo dobro obiskan

— Tajnost poštne tativine 128.000 K v Trstu se ne more razkriti. Sicer sta poštni uradnik Bjekar in sluga Kočevar še zaprta, a odločilnega se jim ne more dokazati ničesar.

— Konkurz. Antonija Koželj, prodajalka v Št. Rupertu je radi slabih kupčin napovedala 29. t. m. konkurz.

— Vlomilca v semiško hranilnico prijeli! Dezerterja Karola Koren roj. v Trstu in pristojnega v Št. Lovrenc so v Oolomuču prijeli. Vlom v hranilnico v Semiču taji. Njegov brat Viktor, pri katerem so našli mnogo vlomilnega orodja in kateri je delal v Kotu pri Semiču se je pa pri aretaciji izgovarjal, da je orodje od brata Karola. Ta dva in neki Italijan so tisti tički, ki so odnesli hranilnico znatno sveto. Ulomov na enaki način, kakor omenjeni — je mnogo, zato morajo biti ti nepridipravi člani kake lopovske družbe.

— Revolta na avstrijski ladji. Na parniku »Austro-American«, »Kaiser Franc Josef I.« je v Buenos Airesu izbruhnil upor kurjačev, ki so strojnike z noži napadli. Častniki so kurjače z revolverji ukrotili. Upošnike so zvezali in zaprli ter jih bodo odpeljali v Avstrijo.

— Št. Ilj pri Velenju. Zadnji teden pred božičem smo imeli tri mrliče. 22. dec. je umrl g. Andrej Vončina, rojen v Idriji na Kranjskem. — Dne 13. novembra ob 6. uri zvečer je pogorelo gospodarsko poslopje g. Ivana Ogrin; živino so rešili. Bil je zavarovan.

— Važna aviatična iznajdba. Na banketu ameriškega aerokluba je znanji pionir na aviatičnem polju Orville Wright naznani, da je iznašel avtomatično napravo za stabiliziranje letal. 95 odst. letalskih nesreč je pripisati zmedenosti pilotov, ki v slučajih, ko se letalo jame nagibati, hitro posežejo po različnih napravah, da bi letalo vzdržali v ravnotežju, pri tem pa v svoji zmedenosti le pospešijo ali povzroče nesrečo. Njegova nova iznajdba bo letalo avtomatično vzdržavala v ravnotežju in bo vsak tozadeven ukrep pilota nepotreben, tako da bo potem lahko vsak človek brez nevarnosti vodil letalo. Iznajdba je že popolnoma preizkušena, le neko pomanjkljivost v električni zvezi je še treba odpraviti. Orville Wright hoče svojo novo iznajdbo izročiti javnosti prihodnjem pomlad.

— Razpis učiteljskih služb. V šolskem okraju Kamnik se razpisujejo naslednja učna mesta z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje: 1. Ena učna mesto na štirirazredni ljudski šoli v Domžalah, z omejitvijo na moške prosilce; 2. eno učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Šmartnem; 3. nadučiteljska služba in učno mesto na dvorazredni ljudski šoli na Vrhpolju; 4. nadučiteljska služba, event. učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Radomlj; 5. nadučiteljska služba in učno mesto na novoustanovljeni dvorazredni ljudski šoli v Stranjah; 6. nadučiteljska služba na dvorazredni ljudski šoli v Čemšeniku; 7. učno in voditeljsko mesto na enorazredni ljudski šoli v Pečah in sicer iznova s pristavkom, da ostanejo še vložene prošnje tudi za novi razpis natečaja v veljavi; 8. po eno učno in voditeljsko mesto na enorazrednih ljudskih šolah na Rovih in na Selih. — Pravilno opremljene prošnje za eno izmed teh učnih mest je za vsako posebej vlagati do 15. januarja 1914. — V postojanskem okraju: Na Premu nadučiteljska služba. Prošnje do 13. januarja 1914. Mesto za učitelja na petrazredni ljudski šoli v

Postojni do 15. januarja 1914. — V novomeškem okraju: Učno mesto na štirirazredni ljudski šoli v Žužemberku do 15. januarja 1914. — V litiskem okraju: Učiteljska služba (za moške prosilce) na štirirazredni ljudski šoli v Šmartnem pri Litiji do 6. januarja leta 1914.

Silvestrov večer priredi Slov. katol. izobr. društvo na Viču. Začetek ob 8. uri zvečer.

— Silvestrov večer priredi ženski odsek društva sv. Jožefa v Tržiču junri v sredo v svojih prostorih. Pričetek ob 8. uri zvečer. Na sporednu je petje in par šaloiger.

V globoki žalosti potri naznajamo vsem sorodnikom in prijateljem žalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog, oče, brat, svak in stric, gospod

Fran Picek

trgovec in posestnik

dne 29. t. m. ob pol 12 uri ponoči, po težki in zelo mučni bolezni, previden s sv. zakramenti v 53. letu mirno v Gospodu zaspal.

Truplo blagega pokojnika prepeljalo se bode iz Ljubljane v Ribnico, kjer se vrši pogreb dne 31. decembra ob 4. uri populudne is kolodvora v Ribnici na ondoto pokopališče.

Ribnica, 30. decembra 1913.

Žalujoči ostali.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Restavracija glavni kolodvor

(Jos. Schrey)

Na Silvestrov večer

velik

koncert

s sodelovanjem godbe c. in kr. pešpolka št. 27.

Vstopnina 70 vin.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Za obilen obisk se najtopleje priporoča velespoštovanjem

Josip Schrey.

restavrater.

Previdni

kolesar lahko prihrani mnogo časa in denarja, ako v zimski seziji pusti svoje kolo po strokovnjaku preiskati.

Ne zamudite toraj vposlati svoje kolo v pregled podpisani tvrdki, ki bo delo ob najnižji ceni, strogo solidno in v najkrajšem času strokovnjaško dovršila.

Vsak pri nas popravljen kolo se na željo brezplačno hrani do spomladi v naših nalašč za to pri-mernih prostorih,

Karel Čamernik & Co.

Specjalna trgovina s kolesi, motorji, automobile in posameznimi deli. Mehanična delavnica in garaža.

Ljubljana, Dunajska cesta 9—12.

1914

Srečno novo leto

želi vsem cenj. odjemalcem v mesecu in na deželi, priporočajoč se njihovi daljni naklonjenosti
 Vas Petričiča naslednik
 J. Samec 3917
 Ljubljana, Mestni trg.

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in prerane smrti našega nepozabnega soproga, ožir. očeta in strica, gospoda

Antona Pogačnika

izrekamo kar najtoplejšo zahvalo vsem ljubim sorodnikom, znancem in prijateljem.

Prav posebno pa se zahvaljujemo za častno spremstvo na zadnjem potu pokojnikovem, predvsem pa preč. duhovščini, slavnemu uradništvu in orožništvu, slav. pevskemu društvu ter požarni brambi.

Najtoplejša zahvala vsem in vsakemu posebej.

Ljubljana, 26. dec. 1913.

Žalujoča rodbina Pogačnik-Flis.

Zahvala.

Za vse izraze iskrenega sočutja povodom smrti in bolezni naše iskreno ljubljene hčerke, ožir. sestrice, gospodičine

Hedvike Singer

se vsem dragim sorodnikom in prijateljem prisrčno zahvaljujemo.

Posebno zahvalo pa izrekamo za mnogobrojno časteče spremstvo drage pokojnice k večnemu počitku kakor tudi vsem darovalcem prekrasnega cvetja.

Ljubljana, 29. decembra 1913.

Žalujoči ostali.

3918

Dr. A. Levičnik ordinira

vsak dan razen nedelje in praznikov
 od 9. do 10. in od 2. do 3. ure.

Gostilna in trgovina

z mešanim blagom s tobakarno in žganjetocem, z verando in kegljiščem, poletnim vrtom, štirimi podzemskimi kletmi, opremljeno z acetilenovo razsvetljavo, z novimi, ognjevarno zidanimi hlevi in gospodarskimi poslopji, četrte ure od železnične postaje Kočevje, v neposredni bližini premogovnika, kjer je uslužbenih 7–800 ljudi, z okoli 80–100 oralni zemljišča, se proda iz zdravstvenih ozirov iz proste roke. Več pove lastnik A. Kresse, Šalkavas pri Kočevju. Platiti treba takoj dve tretjini kupnine.

3744

Konfekcija

za moške, ženske in otroke v veliki izbiri po zanesljivih stalnih cenah v podružnicni tvrdki R. Miklauč

„Pri Škofu“

Ljubljana, Pred Škofijo štev. 3,
(Medena ulica).

Poseben oddelek i. nadstropje
Cenik na zahtevo brezplačno
in poštnine prost. 2622

Dr. Emil Staré in soproga Zalka
Staré naznajata tužno vest o bridki
izgubi njihovega iskrenoljubljenega
sinčka in dobrega bratca

Vitomila

ki je sinoči v 6 letu mirno izdihnil

Pogreb bode dne 31. t. m. ob 3 uri
popoludne iz mrtvašnice sv. Kristofa
na pokopališče k sv. Krizu.

Ljubljana, 30. decembra 1913.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Kupi se večja množina
masla (čajnega)
po dogovorjeni ceni, event. tudi na sklep. Ponudbe
pod „dobro blago“ 3984 na upravo tega lista.

Za zgradbo zajetja in rezervarja z vsebino 260 m³ v vasi Gorenji Ig, občina Iškava, okraj Ljubljana, na 13.028·40 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnavne.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen proračuna naj se predlože do 31. januarja 1914 ob 11. uri dopoldne podpisnemu deželnemu odboru.

Ponudbe, ki morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, dopolnati je započetne z napisom: **Ponudba za prevzetje zgradbe zajetja in rezervarja na Gorenjem Ig.**

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik gradbene pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojo ukoni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni, zlasti v komunalnih zadolžnicah ali zastavnih pismih kranjske deželne banke.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji se dobre v navadnih uradnih urah v deželnem stavbnem uradu (Turški trg št. 1) za znesek 2·60 K.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 24. decembra 1913.

V novo leto.

Staro leto je poteklo, nahajamo se v novem letu 1914. Kdo ve, kaj nas čaka, kdo ugane, kaj nam prinesejo novi časi, kaj skrivajo pod svojim tajnostenim plaščem? Prorokovanje je riskantna stvar, za tistega, ki posluša, in za tistega, ki prorokuje, zato nočemo biti vedeži.

Poč pa se ozrimo nazaj na pretekle dni — »historia vitae magistra« — in se iz njih učimo brati bodočnost.

Preteklo leto, 1913 je bilo za nas zanimivo leto. Minulo je nameč ravno 25 let, od kar je nastopil na Slovenskem ženialen katoliški mož dr. Anton Mahnič in zaklical v naš svet resno in pomembivo besedo: »Več luč!« Ven z krščanskimi načeli! Katoliške ideje morajo preosnovati in preroditi vse naše javno življenje in pregnati vodenost in zmešanost, ki je preplela tedanj slovenski svet.

Z Mahničem se je začela nova doba, doba načel, smotrnega dela, doba katoliških shodov, politične in socialne organizacije. Liberalizem, ki je zaviral in moril vsak zdrav napredek in razvoj in gospodarski propad, je začel bledeći in usiliti kakor posušeno drevo. Začela se je na Slovenskem velika doba preporoda, krščanske renesance, katere sadove uživamo tudi mi. Kdo se ne spominja z veseljem onih lepih časov, ko nismo ničesar pomenili, pa tudi ničesar imeli, razven zavesti, pravice in resnice v srcu in ogenj navdušenja v očeh, pa smo vendar šli z veseljem in pogumom v najhujše boje in smo tudi zmagomno končali! To je bila sila katoliških načel in idej; zakaj vse to so nam one ustvarile. To so bili uzroki našega napredka in tega ne smemo pozabiti. Prešli smo mnogo potov in pozabili bi lahko na vrata, skozi katera smo prišli.

Poglejmo, kako žalstno in kako globoko je padlo ustavno in politično življenje v Avstriji! Nikjer nobene koncentracije, nobene enotne misli, okoli katere bi se zbrali avstrijski narodi. Vse je razvano, vse zmešano in izhoda ni nikjer. Zakaj? Zato, ker je pozabilo avstrijska politična javnost na katoliška načela, načela narodne, gospodarske in socialne pravičnosti. Ker vladajo v javnosti fraze in se gleda skupni blagor samo v luči stranke in ne v luči skupne dobrine. Z mikroskopom se našla išče, kaj ima kdo slabega na sebi in se med velikanskim krohotom zliva na političnega nasprotnika, namesto da bi se pritegnil k delu in upoštevalo to, kar ima dobrega v svojem programu. Zato tudi v Avstriji nikamor ne pride.

Avstriji je treba več katoliške politike!

Katoliška politika se mora gibati vedno v okvirju katoliških načel. Kar vodi privatno življenje, to mora velljati tudi v javnem življenju. Kakor je strast škodljiva v privatnem življenju, ker dela ljudi nesposoblje za mirno prevdarjanje, tako je tudi politični fanatizem zanič in zoper. Moža načel ne bodo preslepili ne naslovi, ne odlikovanja, ne mamon, on bo šel vedno pota, ki se ujemajo z hravstvenimi zakoni. Če je laž, zvijača in sila prepovedana v privatnem življenju, je prepovedana tudi v političnem življenju. Take stvari se v bojnem metežu, ko je človek ves razgret in prešinjen misli, kako bi se na sprotnika ubranil in odkrižal. Lahko pozabijo, in to je razumljivo, ne smejo se pa uveljaviti kot metoda.

Ko bi si te-le stvari avstrijski politiki bolj k srcu vzeli, bi se kolo avstrijske politike kmalu drugače zavrtelo.

Namesto katoliških načel so danes zavladala povsod stranki načela. Stranke in poslanci so postali avtoriteta, dasi po pravu nimajo nobene. Veliko se govori danes o demokratizmu, v resnici ga pa nikjer ni. Po demokratičnih načelih bi moralno imeti ljudstvo povsod prvo besedo, njegova volja bi morala biti povsod merodava in odločujoča. Brez ljudstva niso politiki ničesar. To jih ustvarja, zdržuje in odstavlja. Njemu so odgovorni za svoja dela, besede, glasovanja in zveze. Poslancem bi moralno ljudstvo nalagati, kako naj glasujejo in govore. Ljudstvo in zastopniki njegovega mnenja, listi, imajo pravico in tudi dolžnost svoje poslanice in njih dela nadzirati, hvaliti in grajati. Tega jim ne sme nihče kratiti. To je pravi demokratizem!

V resnici ne daje demokratizem ljudskim zastopnikom nobene avtoritete, razun v kolikor zastopajo prava načela, najmanj ljudstvo terorizirati. Poslanci ne smejo neodvisno od njega politizirati, češ, kar mi delamo, mora

biti prav. To ni res, je lahko tudi napočno.

Danes je postal demokratizem karikatura, ne samo na Francoskem, ampak tudi v Avstriji. Ako bi v Avstriji res kaj pomenila prava volja narodov, bi imeli že zdavnaj narodnostni mir in spravo. Ali mislite, da je češki, nemški, poljski, rusinski kmet res za to, da se narodi med seboj sovražio in da hodijo njihovi poslanci na Dunaj prazen bob mlatit?

Danes so avstrijske politične stranke bogovi, maliki. Kdor si upa politikom kaj reči, je že sojen s polnom. In tako smo prišli tako daleč, da si ne upa nikče povedati več svojega mnenja, vse gleda samo na usta druga, ker je v dobi demokratizma govoriti — nevarno in ne mara nikče polena. Med ljudstvom je pa zavladala apatija do politike, zmanjkalo je gorkote in navdušenja.

Novo leto pričenjam. Kaj nam bo prineslo? Po teh potih ničesar dobrega. Nazaj h katoliškim načelom! Več luč! Potem se bosta tudi v Avstriji mir in pravičnost poljubila.

Gospodarski pregled za leto 1913.

Ravno minulo leto je bilo za splošno gospodarstvo doba trde izkušnje ter je posebno hudo zadelo našo državo.

Ze začetek je obetal malo dobrega.

Od vseh strani so prihajale alarme vesti; vojna na Balkanu je bila v polnem teknu lokalizacija balkanskega požara je zahtevala živahnega diplomatičnega boja, ki se je pri nas kristaliziral v mobilizacijah na jugu in severu. Vsled vznemirljivih novic zapeljano ljudstvo je navalilo na hranilnice in druge denarne zavode ter dvigalo svoje prihranke, če mogoče v zlatu, da ga je zakopal doma in poskrilo po skrinjah. Najhujšim runom so bili izpostavljeni gališki zavodi, tako da je izdal ministerstvo posebne razglase, ki so pomirjevali neukti narod. Dvignilo se je takrat nad 300 milijonov vlog ter je bil zadnji december leta 1912 ob teh razmerah posebno kritičen, tako da je Avstroogrška banka dosegla rekord 708 milijonov davku podvrženih bankovcev. Da nismo imeli 250 milijonov zakladnih listov, katerih večji del je bil placiran v New Yorku in le manjši v Nemčiji, očitnih že v decembru, bi bilo za našo valuto v inozemstvu slabo, tako da moramo smatrati to amerikansko posojilo kot valutarno operacijo in je Avstroogrška banka s svojim novim napolnjenim portfeljem izravnala slabu devizni trg. Vendar je bilo to posojilo precej draga in mas velja šest in tričetrti odstotkov.

Za januar bi bilo na ta način skrbljeno; februar je pa navadno najlažji zimski mesečev. Kar je sicer pravilo, je bilo letos izjema. Vsak je denar tiščal doma, ker je bil pripravljen na najhujše; banke so odpovedovali kredite brezobzirno glede le na lastni obstanek. Tako da je bil le oni varen pred odpovedjo, s katerim bi banke same preveč izgubile ali katerega moči se jih je bilo batiti. Kljub neugodnemu položaju je pa prišlo na svetovni trg več posoil, vendar večinoma »doma«. Italija je najela v lastni državi 400 milijonov lir proti 4% zakladnim listom večinoma z »rahlim« pritiskom pri zavarovalnicah; istotako je dobila Španija v svoji deželi 300 milijonov pezet in je bilo baje posojilo subskribirano v 10 dneh. Francija je vrgla na trg 80 milijonov rente ter je pomagala še Rumuniji s 150 milijoni. Isto sveto se je posrečilo dobiti ogrskega finančnemu ministru v Nemčiji. V kratkem je bila torej milijarda novih posojil na trgu, tako da je bilo posojilo mesta Berlin 60 milijonov mark kaj slabo sprejeto ter so morali predložiti to primeroma malo svoto večkrat v subskripciji, pa še s slabim uspehom.

Avstrijski privredni diskont, ki je bil novembra 1912 povprečno še 4,89%, je poskočil v decembru na 5,91%. Januarja je zrašal 5,39%, februarja je padel za 8 stotink, vendar so ga pa vojne homatije v marcu dvignite na 5,69, a v aprilu na 5,81%; padcu privatne obrestne mere v maju za 5 stot. in 5,76 je sledilo stalno vzdiganje v juniju na 5,82 in juliju na 5,88. V nasprotju z vihrovostjo privatnega diskonta stoji obrestna mera Avstroogrške banke stalno in nepremakljivo od novembra 1912 do konca novembra 1913 na 6%.

V marcu je popustila vojna napetost z Rusijo in obe državi ste že odpoklicavali svoje rezervnike, kar bi kmalu skadersko vprašanje vse pokvarilo ter je nato april prinesel hudo poostrenje položaja. Dalmacija, Bosna ste v pravem vojnem stanju in severni deli države so že pripravljeni za vojno, do katere pa vendar ne pride, ker se med-

tem v maju po končani prvi balkanski vojni bivši zaveznički pri razdelitvi ple-na medseboj zapletejo v vojno, ki bi povzročila pri nas kmalu novo mobilizacijo. Sprič teh političnih dogodkov je jasno, da se gospodarski položaj ni mogel poboljšati, posebno ker so po končanih dveh balkanskih vojnah vse vojsko učiće se države silile na trgu s svojimi posojili. Toda tudi druge države so pričele uvaževati novo konstelacijo moči ter so oboroževalni program razširile v groteske meje. Nemčija rabi milijardo, ki naj se spravi vklj. v enkratnim darom, primeren razmeram vsakega posameznega; Francija hoče pol-drugo milijardo; kitajsko 500-milijonsko posojilo je končno po dolgem obo-tavljanju pod streho. V tem oboroževanju mi seveda ne moremo zaostati in rabimo samo pol milijarde in 40 do 50 tisoč vojakov za reorganizacijo vojske. To je bil pri nas praktični uspeh balkanskih homatij. (Konec prih.)

Telefonska in brzjavna poročila.

EX - LEX.

Dunaj. Rusini so včeraj obstrukcijo ustavili. Pri debati o osebnodohodninskem davku se je prej sklenjeni eksistenčni minimum v višini 2600 K z enim glasom večne odklonil. (Fej - klici pri socialnih demokratih). Ostale točke so se sprejele večinoma tako, kakor jih je poslanska zbornica prvotno sklenila, tudi davek na samce. Nato se je zakon sprejel tudi v tretjem branju. Odobrila se je tudi nezgodna postava ruderjev. Prihodnja seje se pismenim potom sklice. Gospodska zbornica se snide po Novem letu in bo zakon o osebnih dohodnini skoraj gotovo sprejela v obliki, kakor ga je danes sklenila poslanska zbornica. Poslanska zbornica se snide zopet sredi januarja, medtem pa voda ex-lex, ki se jutri začne. Zbornica bo rešila potem takoj budgetni provizorij.

BURNA OTVORITEV BOSENSKEGA SABORA

Sarajevo, Otvoritvena seja bosenskega sabora je potekla burno, ko je glavar general Potiorek prišel v dvorano, je srbska opozicija zagnala velik krik. Tako srbska delovna stranka kakor srbska opozicija sta prebrali protest proti svoječasnemu razpustu srbskih društev. Opozicija je nato dvorano zapustila. Glavar je nato prebral kraljevski reskript. Nato se je seja na popoldne odgodila.

RAZPUTST SRESKE SKUPŠČINE.

Belgrad. Po vsej priliki se skupščina v kratkem razpusti in razpišejo nove volitve.

TUDI MAJORESCU ODSTOPI

Bukarešt, Majorescu poda demisijo 12. januarja. Sledi mu liberalni kabinet.

UMOR V TRSTU.

Trst. Policija je izsledila mordilca Agneza Majer, doma iz Celja, ki je v ulici del Formo dajala v najem postelje in bila včeraj zadavljena. Mordilca sta 22-letni pomočnik Jožef Bergant iz Podgorje in 18-letni kurjač v Trstu Emil Bassa, ki sta svoje dejanje že priznala. Našla sta pri stariki 3 K.

ROPARSKI NAPAD BLIZU TRSTA.

Boršt. Tu sta dva neznanca napadla gostilničarko Ivano Mustača, hoteč jo oropati, in jo z revolverskimi strelji težko ranila, nato pa pobegnila.

SNEŽNI VIHARJI NA NEMŠKEM.

Berolin. Po celi Nemčiji divajo snežni viharji in nastopajo povodnji.

GIBANJE ČRKOSTAVCEV.

Dunaj, »Österreichisches Kursbuch« za januar in februar radi stavke ne izide 1. januarja.

Ljubljana, Tiskarne so zaprli. Dziennik Polski, Gazeta Lwowska, Gazeta Narodowa in Kuryer so prenehali izhajati. Dziennik Polski bo izhajal vsak dan na štirih straneh. Tudi rusinski listi ne izhajajo. Stavka približno 500 oseb.

Gradec, Listi ne izhajajo.

UPOR NA FRANCOSKI LADJI.

Pariz. Na krovu križarke »Merphoy« v Sigonu se je 280 pomočakov uprlo in častnikom pretilo.

OČE USTRELIL SIN.

Pariz. Znanega varijete-pevca Fratsona je lastni oče ustrelil, ker se je hotel oženiti z zglasno žensko.

Novemu francoskemu ministrstvu ni ravno z rožicami postlano. V zbornici je močna skupina pristašev proporcionalne volivne pravice, ki svoje orožja tudi pred novo vlado ni odložila. Progresisti in pristaši narodne poli-

tike pritisajo na novi kabinet od vseh strani in Aristid Briand, ki bi se mu bilo že skoro posrečilo vreči novo vladu, je podvojil svoje napade hanjo. Nedavno je na nekem banketu v svojem govoru rekel, da se vladu pač sme opriati na kako stranko, toda služiti pa mora vsem strankam, kar se o sedanji vladni nikakor ne more reči. Triletna vojaška služba se ne sme potisniti v ozadje in vprašanje o prihodnjih volitvah vladu ne sme dati zaželenega odloča. — Danes si stojita na Francoskem nasproti dve smeri: narodna Poincarejeva in kombistovsko-radikalna. Pravi načelnik sedanje vlade ni Doumergue, marveč bivši min. predsednik in sedanji fin. min. Caillaux — zastopnik velebank. Tudi temu možu se sedaj slabo godi in se mora boriti z velikimi ovirami na finančnem polju, katerih ni prav nič pričakovati. Njegovi politični nasprotniki mu sedaj v nekem listu celo očitajo, da si je leta 1911, ko je izbruhnil veliki spor z Nemčijo in je pred Agadirjem stal nemški »Panther«, — pomagal na ta način, da je dal ukrašti »Giocondo« in na ta način javno pozornost odvrnil od nevarnega položaja. Sedaj, ko je Caillaux zopet prišel v politiki na vrh — se je pa naenkrat našla tudi »Gioconda«. Nova voda s svojim zaledjem torej ne uživa poscnega ugleda in spoštovanja in bo tudi njene slave — kljub njeni protikatoliški čepici — menda kmalu konec.

Zanesljivo dobro

blago za moške in ženske obleke
najdete 3428

„Pri Škofu“

Ljubljana zraven škofije. (Fazite na podobo škofa pri vhodu.)

U prvem nadstropju je veliko skladišče izgotovljenih oblek.

Gostilna in trgovina

z mešanim blagom s tobakarno in žganjetcem, verando in keglijščem, poletnim vrtom, štirimi podzemskimi kletmi, opremljeni z aciensko razsvetljavo, z novimi, ogrevnimi zidanimi hlevi in gospodarskimi poslopji, četr ure od zelenične postaje Kočevje, v neposredni bližini premogovnika, kjer je uslužbenih 7-800 ljudi, z okoli 80-100 oralni zemljišča, se proda iz zdravstvenih ozirov iz proste roke. Več pove lastnik A. Kresse, Šalkavas pri Kočevju. Plačati treba takoj dve tretjini kupnine. 3744

! Odkar zajtrkujem in južnam!

sladni čaj

ne maram za noben drug zajtrk in se čutim zdravega, močnega in prihramen polovico denarja v gospodinjstvu tudi na mleku in sladkorju. Za dojenčke ni boljšega redilnega sredstva. Take pohvale dohajajo vsak dan pri zopetnih naročilih Trnkoczy-jevega sladnega čaja, znamke SLADIN pri izdelovalcu, lekarinju Trnkoczy v Ljubljani zraven rotovža, kateri je vzgojil s sladnim čajem svojih 8 zdravih otrok. Po pošti najmanj 5 zavitkov K 4 —, poštni zavitek